

Gelderse Archaeologische Stichting
per adres: Westervoortsedijk 67D, 6828 AT ARNHEM

JAARVERSLAG GELDERSE ARCHAEOLOGISCHE STICHTING 2020

De stichting

De Gelderse Archaeologische Stichting is al 90-jaar het trefpunt van amateur- en beroepsarcheologen in de provincie Gelderland.

Het doel van de Gelderse Archaeologische Stichting is de bevordering van het archeologisch onderzoek in de provincie Gelderland, het bevorderen van de bescherming en bewaring van archeologische monumenten, voor zover zij worden aangetroffen binnen de grenzen van die provincie, alsmede de verbreiding van kennis daaromtrent. De Gelderse Archaeologische Stichting wil de mensen interesseren voor de archeologie van Gelderland. De stichting ziet zich hierbij nadrukkelijk een rol als intermediair tussen professionals en het bredere publiek.

De Gelderse Archaeologische Stichting is sinds 2018 geen eigenaar meer van een uitgebreide representatieve archeologische collectie. Deze collectie is geschonken aan de Provincie Gelderland en laat dit beheren door het Gelders Archeologisch Centrum G.M. Kam, onderdeel van Museum Het Valkhof. Museum Het Valkhof in Nijmegen toont een representatief deel van de collectie. Verder is een deel van de collectie ondergebracht bij diverse andere Gelderse musea en instellingen. De collectie blijft, vanwege haar bijzondere geschiedenis, intact als deelcollectie. Museum Het Valkhof zal zich inspannen voor de digitalisering van de collectie en zal zich inspannen om er voor te zorgen dat de collectie zoveel mogelijk – al dan niet via bruikleen aan andere musea; met name via plaatsing op de website www.collectiegelderland.nl – aan het publiek kan worden getoond. De collectie is op deze wijze toegankelijk en zichtbaar voor iedereen die hiervoor belangstelling heeft. De Gelderse Archaeologische Stichting zal optreden als bemiddelaar naar Museum Het Valkhof voor de overdracht van particuliere collecties die aan de stichting worden aangeboden.

Jaarlijks organiseert de stichting de Gelderse Archeologie Dag, dit ter bevordering van de contacten tussen wetenschap en amateurs. Ook vervuld de Gelderse Archeologische Stichting een belangrijke rol in de totstandkoming van de archeologische Kroniek van Gelderland.

Het Dagelijks en Algemeen Bestuur van de Gelderse Archaeologische Stichting zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van archeologische instituten, archieven, verenigingen en andere belanghebbenden.

Het Bestuur

Het Dagelijks Bestuur heeft in 2020 twee maal vergaderd. In januari is het Dagelijks bestuur nog fysiek bijeengekomen en later in het kalenderjaar 2020 was dit niet meer mogelijk vanwege de virusuitbraak Covid-19. Het Dagelijks Bestuur heeft wel online via Microsoft Teams vergaderd over de invulling van

het jubileumjaar. Door de uitbraak van het virus en alle onzekerheden hieromtrent zijn vele activiteiten stilgezet. Dit heeft ook effect gehad op bestuur van de Gelderse Archeologische Stichting.

Tijdens de vergaderingen van het Dagelijks Bestuur zijn onder andere de volgende zaken aan de orde gesteld:

- jubileum 90-jarige bestaan van de stichting
- organisatie Gelderse Archeologie dag 2020 te Arnhem
- annuleren Gelderse Archeologie dag 2020

De jaarvergadering van het Algemeen Bestuur werd gehouden is geannuleerd vanwege de uitbraak van Covid-19 (Coronavirus). Naast de geldende overheidsmaatregelen is tevens door het Dagelijks Bestuur besloten niet bijeen te komen.

De Gelderse Archeologische Stichting wordt 90 jaar

In 1902 wendden enkele heren, waaronder de rijksarchivaris in Gelderland en de voorzitter van de Vereniging Gelre, zich tot de Staten der Provincie Gelderland met het verzoek 'om jaarlijks een zekere som beschikbaar te willen stellen tot redding van voorwerpen in de provincie Gelderland, die archeologische of historische waarde bezitten', zoals geschreven staat in het eerste jaarverslag van deze provinciale commissie. Naar aanleiding van dit verzoekschrift besloten de Staten op 8 juli 1902 jaarlijks f 200,- beschikbaar te stellen aan een door GS in te stellen commissie die zich moest gaan bezig houden met 'de bevordering van de instandhouding en bewaring van voorwerpen van geschiedkundig of archeologisch belang'. Vanaf 1903 berichtte deze Provinciale Geldersche Archeologische Commissie over haar verrichtingen in jaarverslagen die in de Bijdragen en Mededeelingen van de Vereeniging Gelre verschenen.

Uit de jaarverslagen blijkt dat de commissie zich met name bezighield met de bovengrondse monumentenzorg. In haar jaarverslag over 1929 meldde de commissie dat zij berichten heeft ontvangen dat 'door ontginning en door opgravingen door ondeskundigen vele vindplaatsen van praehistorische voorwerpen onopgemerkt blijven en dat praehistorische voorwerpen vernield worden', maar het niet tot haar opdracht rekent om zich ook met de monumenten onder de grond te bemoeien.

Wat de commissie wel doet is het volgende. Zij roept een vergadering van belangstellenden bijeen om deze kwestie te bespreken. In die vergadering die op 15 juni 1929 wordt gehouden, wordt besloten om een stichting in het leven te roepen 'ter bescherming van praehistorische voorwerpen in Gelderland'.

Aan drie heren, waaronder een provinciaal ambtenaar, wordt gevraagd de statuten voor deze stichting op te stellen en een eerste bijeenkomst te organiseren. Deze bijeenkomst vindt nog dat zelfde jaar plaats en op 11 januari 1930 wordt de stichting dan formeel opgericht ten kantore van notaris F. Ph. Kütke te Arnhem. Het bestuur (en de ingestelde werkcommissie) van de nieuwe stichting initieerde archeologisch onderzoek en maakten een begin met het verzamelen van Gelderse archeologische vondsten.

Uit de jaarverslagen waaruit bovenstaand informatie is opgediept blijkt de grote provinciale betrokkenheid bij de oprichting van de Stichting tot Bescherming van Praehistorische Cultuurmonumenten in Gelderland. In de jaren vijftig van de vorige eeuw is zij de Gelderse Archeologische Stichting gaan heten. De in de loop der jaren verzamelde vondsten worden gerekend tot de collectie van de Gelderse Archeologische Stichting. Het huidige bestuur, bestaande uit professionele en amateur archeologen en voorgezeten door de directeur van Erfgoed Gelderland, M. Wingens, heeft deze collectie onlangs overgedragen aan het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten.

In de loop van haar bestaan heeft de stichting zich op allerlei terreinen van de archeologische monumentenzorg actief betoond. De laatste jaren richt zij zich vooral op het vergroten publieksbereik voor de Gelderse Archeologie, het verstevigen van de samenwerking tussen professionals en vrijwilligers en het stimuleren en faciliteren van wetenschappelijk onderzoek.

Gelderse Archeologie dag 2020

De Gelderse Archeologie dag is in 2020 op het allerlaatste moment (april) volledig geannuleerd. Het programma waarin het 90-jarig jubileum samen met de archeologie van de stad Arnhem centraal staan zal op een ander moment plaatsvinden.

Archeologische Kroniek

Vanaf 2019 zijn de Archeologische Kronieken te lezen via de website Mijn Gelderland. Publicaties uit de Kroniek van de jaren 2015 t/m 2019 zijn allen gedigereerd en geplaatst op Mijn Gelderland. De kronieken worden overzichtelijk per jaargang aangeboden en te raadplegen op een overzichtspagina. De *Archeokroniek* is goed bezocht en kende in 2020 relatief veel paginabezoekers. Deze lezers bleven ook lang op de desbetreffende pagina wat er op wijst dat de artikelen aandachtig worden gelezen. Informatie hierover is verkregen via Mijn Gelderland en is gemeten met Google Analytics.

Plan video's geschiedenis Gelderse Archaeologische Stichting

Helaas hebben we de Gelderse Archeologie Dag, waarop we ons jubileum zouden vieren, moeten uitstellen i.v.m. Corona. Om de Gelderse Archeologie wat breder onder de aandacht te brengen willen we een aantal korte laten video's maken, van belangrijke sites en opgravingen uit de geschiedenis van de Gelderse Archaeologische Stichting en Gelderland. Hiermee willen we het jubileumjaar (90-jarig bestaan) niet ongemerkt voorbij laten gaan. We hebben het plan opgevat om naar enkele locaties waar de Gelderse Archaeologische Stichting en haar directe voorganger in het verleden onderzoek hebben gedaan terug te gaan. Hiervoor bezoeken we het Gelders archief, de (oude) opgravingslocaties, een lokaal museum en het Gelders archeologisch depot van bodemvondsten om het verhaal in beeld te brengen. Hierbij worden ook leden van het Algemeen bestuur betrokken in de vorm van interviews. De verhalen starten in het archief waar de oude jaarverslagen bol staan met verhalen over spannende en waardevolle opgravingen welke slecht of zeer summier zijn uitgewerkt. De objecten uit deze opgravingen liggen echter wel in diverse Gelderse musea en staan beschreven op Collectie Gelderland. Hiermee brengen we het verhaal achter deze objecten in beeld en bezoeken opnieuw de opgravingen van de Gelderse Archaeologische Stichting van weleer. Voor deze video's hebben we het plan afgerond en is begonnen aan het script. De eerste video's zullen gaan over het Frankisch grafveld, - Ermelo/Groevenbeek (1933, onderzoek door J. Bezaan). Omschrijving: 193 skeletgraven en 10 crematies, Frankisch aardewerk, inheems aardewerk, zilveren armbanden, bronzen fibulae, ijzeren zwaarden en speren (verslagje in Gelre XXXVII 1934). In 2021 zullen de video's worden opgenomen.

Video Reuvens-digi-dag

Bestuur en programmacommissie Reuvensdagen 2020 hebben besloten om de Reuvensdagen te comprimeren tot één dag. De zogenaamde Reuvens-digi-dag waren wegens de omstandigheden online te volgen. Voor deze editie werd er om vlogs gevraagd welke tijdens de pauzes werden afgespeeld. Voor deze gelegenheid heeft C. Nieuwenhuize namens de Gelderse Archaeologische Stichting een korte video gemaakt over Spelder Holt. Hierbij bezoekt de plek waar hij en de werkgroep Awn Apeldoorn al langer onderzoek naar doen. Als één van Nederlands oudste archeologische onderzoeken, geeft dit een bijzonder inzicht hoe archeologie werd bedreven in een tijd dat systematisch opgraven in de kinderschoenen stond. Verwijzing naar over dit GAS-onderzoek zijn terug te vinden in het GAS-archief Gelre XLI 1938 en XLVI 1943. De video is uitgezonden en is terug te zien via:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZNuqAu7Ovnc&t=5s>

De collectie

Voor 2020 zijn er t.a.v. de collectie van de Gelderse Archaeologische Stichting geen bijzondere ontwikkelingen te melden.

Bestuur van de Gelderse Archaeologische Stichting, 2020

Samenstelling Dagelijks bestuur (DB)

- Voorzitter	dr. M.F.M. Wingens	(Erfgoed Gelderland)
- Vice-Voorzitter	mw. drs. M. Smit	(Senior Archeoloog)
- Secretaris	dhr. R. Kramer (MA)	(Erfgoed Gelderland)
- Penningmeester	dhr. drs. C. Nieuwenhuize	(AWN afd. 18)
- Algemeen lid DB	E. Alink (BA)	(RAAP)

Samenstelling Algemeen bestuur

-dhr. drs. M. Defilet	(Gemeente Arnhem, dienst Stadsbeheer)
-mw. drs. M. Parlevliet	(Gemeente Apeldoorn)
-mw. F. Siero	(Erfgoedcentrum Achterhoek Liemers)
-dhr. drs. J.G.M Verhagen	(AWN afd. 17)
-dr. S. Weiss-König	(Museum het Valkhof / Gelders Archeologisch Centrum G.M. Kam)
-drs. M. Wispelwey	(Regio Noord Veluwe)
-dhr. drs. S. Diependaal	(Econsultancy)